

Poljoprivredna stručna i savetodavna služba Zaječar

PSSS „Agroznanje”

**B
I
L
T
E
N**

br. 11

BESPLATAN PRIMERAK

Tel. 019/436-865

E-mail:

psszajecar@ymail.com

Novembar, 2019.

Značaj zimskog - dubokog oranja i đubrenja za povrtarske kulture

Posle jesenje setve slobodno zemljište treba poorati duboko i pođubriti stajnjakom i mineralnim đubrivima. Brazda ostaje, da bi bolje izmrzla tokom zime i prikupila zimsku vlagu. Po pravilu, u jesen se vrši duboko oranje za sve useve koji će se sejati u proleće, osim na nagibima gde ima opasnosti od erozije tokom zime. Uzorana zemlja tokom jeseni i zime nakupi dovoljno vlage za letnji period, a mrazevi istope grudve i unište mnoštvo štetočina i korova u zemljištu. Pravilna obrada zemljišta je izuzetno značajna jer ona treba da održi i popravi njegovu strukturu, fizičko-hemijska i mikrobiološka svojstva. To je posebno važno u intenzivnoj proizvodnji, gde se smenjuje više kultura u toku godine. Najbolje je zemljište obraditi u jesen u oktobru ili novembru mesecu. Duboko zimsko oranje treba izvršiti na dubinu od 35-40 cm, gde oranični sloj treba prevrnuti i izložiti uticaju vlage, vazduha i mraza. Dubokim oranjem vlaga se u toku zimskog perioda nagomilava u zemljištu i s proleća se brzo prosuši, tako da se na vreme mogu obaviti pripreme za proizvodnju ranog povrća. Oranice i bašte koje su u toku jeseni duboko uzorane ne treba orati u proljeće, jer se oranjem gubi mnogo zemljišne vlage, pošto se na površinu iznose donji vlažni slojevi, a vlaga lako isparava. Ukoliko je zemljište jako zakorovljeno i duboko jesenje oranje se sabilo mora se ponovo odraditi oranje. Uzoranu površinu do 15 cm treba još istog dana prodrljati, kako bi se gubljenje vlage svelo na što manju meru. Ukoliko se ne odradi zimsko oranje, u proleće se primenjuje plića obrada na 10-15 cm, odmah se kultivira i priprema površinski sloj od 5 cm za setvu. Na ovaj način se sprečava gubitak vlage na tako pripremljenom zemljištu. Setveni sloj mora biti rastresit, mrvičaste strukture zbog bržeg i ujednačenog nicanja kao i dobrog sklopa biljaka. Na rastresitom i suvom zemljištu se pre sadnje primenjuje i valjanje, jer omogućuje kretanje vlage prema površini zemlje.

Đubrenje zemljišta zavisi od njegove plodnosti i zahteva vrste povrća koje se uzgaja. Svež i poluzgoreo stajnjak se unosi u jesen pred osnovnu obradu, a zgoreo u proljeće, pred sadnju. Međutim, da bi se postigli visoki prinosi, potrebno je uraditi agrohemijisku analizu zemljišta pre početka proizvodnje, na osnovu rezultata agrohemijske analize zemljišta daju se preporuke o vrsti i količini đubriva koju treba uneti prilikom obrade zemljišta – osnovne i predsetvene kao i tokom vegetacije. Za primenu mineralnih đubriva posebno je važan nivo pristupačnog azota u zemljištu da bi se mogla odrediti količina azota koja će se dati osnovnim đubrenjem i količina u vidu prihranjivanja. Ovako se omogućuje pravilna i racionalna primena đubrenja i dobijanje zdravstveno ispravnog povrća. Usled preteranog đubrenja sa azotom dolazi do pojave prebujnih biljaka sa većom lisnom površinom, ali se kod njih formira manji broj plodova, usporava se njihovo sazrevanje i smanjuje kvalitet, a takvi plodovi imaju lošiji ukus i slabije se čuvaju. Zbog višegodišnje intenzivne primene đubriva dolazi do pojave zaslanjivanja ili zakišeljavanja zemljišta, što nije retka pojava i sve to je razlog za redovnu agrohemijisku analizu.

Slavica Kodžopelić, dipl. inž. ratarstva

Priprema zemljišta za podizanje zasada oraha

Da bi se orah pravilno razvijao, redovno rađao i duže živeo, treba zemljište pažljivo pripremiti. Priprema zemljišta se uglavnom sastoji u čišćenju terena, ravnanju, meliorisanju i rigolovanju. U nizu mera pripreme zemljišta za sađenje oraha treba pre svega izvršiti čišćenje od kamenja, panjeva i žila šumskog drveća ili starih voćaka, trnja i žbunastog drveća. Krčenjem drvenastih biljaka i vađenjem njihovih žila i svih drvenastih ostataka umanjuje se opasnost od truležnice korena u novom zasadu.

Da bi se izbegle smetnje prilikom sadnje, a kasnije i prilikom obrade i negovanja orašara, zemljište treba poravnati. Ako je zemljište strmo, pa postoji opasnost od erozije i ispiranja hranljivih materija, neophodno je napraviti terase i potporne zidove. Ravan teren može se jednostavno poravnati

buldožerom, kojim se odstranjuju manja udubljenja ili uzvišenja. Izrada terasa danas nije suviše skupa, jer za veće površine može da se koristi odgovarajuća mehanizacija. U izvesnim slučajevima, u pripremanju zemljišta za gajenje oraha neophodni su meliorativni radovi radi odstranjivanja nekih loših osobina zemljišta. Najčešće se meliorativni radovi odnose na odvođenje suvišne vode sa podbarnih terena, jer orah ne podnosi podbarno zemljište. Zemljišta sa visokom podzemnom vodom samo izuzetno se koriste za gajenje oraha, i to samo posle postavljanja drenaže terena. Pored tih radova, pod melioracijom se podrazumeva i humifikacija i kalcifikacija zemljišta, tj. mere kojima se popravljaju struktura i pH vrednost zemljišta. Suvišna voda se odstranjuje kopanjem drenažnih jarkova kroz orašar, na dubini od 0,7 do 1 m.

Posle krčenja i ravnjanja, po površini se rastura organsko i meliorativno đubrivo i zemljište rigoluje do dubine od 0,7 do 0,8 m ili podriva i duboko ore. Agromeliorativnim đubrenjem treba u sloju zemljišta od 45 do 50 cm obezbediti optimalne količine hranljivih materija neophodnih za redovnu i obilnu rodost oraha. Osnovno đubrenje zemljišta (fertilizaciju) treba izvoditi na taj način što se polovina planirane količine đubriva pre rigolovanja zaore na 20 cm, a druga polovina rasturi u momentu rigolovanja. Agromeliorativnim đubrenjem treba poboljšati plodnost zemljišta, tako da ono u sloju od 45 do 50 cm sadrži oko 2,5-3% humusa, 1,5-3% kalijuma (~O), 0,12-0,13% fosfora (PzOs), 1,1-1,25% magnezijuma 5 (MgO) i potrebne količine mikro elemenata. Potrebna količina humusa može se nadoknaditi u toku prve tri godine unošenjem organske mase (kompost, stajnjak, zelenišno đubrivo i dr.).

Neposredno posle rasturanja organskih i mineralnih đubriva zemljište treba poorati. Rigolovanje zemljišta pre podizanja intenzivnih zasada je jedna od neophodnih mera. Posle rigolovanja zemljište postaje rastresito i sa povoljnim vodno-vazдушnim i toplotnim režimom, što je uslov bi se dobro razvije korenov sistem mladih sadnica, a kasnije i odraslih voćaka. U rigolovanom zemljištu bolje se razlaže uneto organsko đubrivo, pa takvo zemljište u toku jeseni, zime i ranog proleća dobro prima vodu i dobro je čuva u toku leta. Rigolovanje se izvodi specijalnim plugovima rigolerima, najčešće uz upotrebu trktora guseničara, a ako je prethodno zemljište podriveno, vrši se duboko oranje na 45-50 cm dubine, jednobraznim plugom. Ako se sađenje oraha planira u jesen, zemljište treba rigolovati kasno u proleće ili u toku leta, kako bi letnje vrućine i jesenje kiše usitnile zemlju. Za prolećno sađenje rigolovanje se izvodi u jesen ili zimi, kako bi se zemljište pod uticajem zimskih mrazeva usitnilo. Mnogo je bolje da se rigolovanje izvrši što ranije, nego neposredno pred sađenje, jer se u tom slučaju zemlja ne može slegnuti, pa bi kasnije sleganje izazvalo povlačenje posađenih sadnica u dublje slojeve.

Mihajlo Žikić dipl.inž. voćarstva i vinogradarstva

IPARD – Novi javni poziv za kupovinu nove mehanizacije i opreme, izgradnju objekata iz IPARD programa

Sa objavljivanjem javnog poziva za nabavku traktora iz IPARD-a, raspisan je i javni poziv koji obuhvata investiranje u mašine i mehanizaciju, izgradnju i opremanje objekata, odnosno, obnovljive izvore energije.

Ovo je peti javni poziv u okviru takozvane Mere 1 koja obuhvata primarnu poljoprivrednu proizvodnju, a prema kome će nešto više od 3 milijarde i 890 miliona dinara biti iskorišćeno za unapređenje agrara. Sredstva po ovom konkursu namenjena su izgradnji i opremanju objekata u okviru takozvanih sektora mleka, mesa, voća i povrća, ostalih useva, grožđa i jaja. Ova dva poslednja sektora odnedavno su uključena u IPARD program.

Podnošenje zahteva za odobravanje projekta Upravi za agrarna plaćanja traje do 23. decembra 2019. godine.

Prilikom podnošenja zahteva za odobravanje projekta dostavlja se poslovni plan (za investicije do 50.000 evra obavezan je jednostavan poslovni plan, a za investicije preko ove sume, složen poslovni plan, popis pokretne i nepokretne imovine na dan 31. decembar prethodne godine, kao i dokaz o obrazovanju ili iskustvu u poljoprivredi (diplomu o stečenom obrazovanju, ugovor o radu na poslovima poljoprivrede, i sl...), uverenja o plaćenom porezu. Preduzetnici dostavljaju i bilanse stanja i uspeha, odnosno poreske bilanse.

Ukoliko se investira u obnovljive izvore energije, treba dostaviti studiju izvodljivosti ili studiju opravdanosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja.

Kod investicija u izgradnji i opremanju objekata dostavlja se i izvod iz katastra nepokretnosti sa kopijom plana. Proizvođač koji nije vlasnik zemljišta dostavlja i ugovor o zakupu sa rokom važenja od najmanje 10 godina.

Za investicije u izgradnju objekata dostavlja se i projekat za građevinsku dozvolu, idejni projekat, odnosno projekat za izvođenje u skladu sa zakonom, kao i građevinska dozvola, odnosno rešenje za izvođenje radova.

Prema aktuelnom pravilniku, donja granica vrednosti investicije je 5.000, a gornja milion i evra za sektore mesa i mleka, dok je za ostale sektore donja granica 5.000, a gornja 700.000 evra.

Procenat povraćaja novca iznosi od 60-70% u slučaju da se radi o mladom poljoprivredniku, a u slučaju investicija na područjima sa otežanim uslovima primarne poljoprivredne proizvodnje, kao i investicija u obnovljive izvore energije, procenat povraćaja sredstava može biti i veći.

Saša Stamenković, dipl. inž. agroekonomije

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu
<http://www.agroponuda.com/>
ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete
ili kupujete.

Za bliža objašnjenja i informacije možete se obratiti
Poljoprivrednoj Savetodavnoj i Stručnoj Službi
„Agroznanje doo Zaječar”

IZDAJE:

POLJOPRIVREDNA STRUČNA I SAVETODAVNA SLUŽBA „AGROZNAJJE” D.O.O. ZAJEČAR,
19000 ZAJEČAR, UL. NIKOLE PAŠIĆA 37/4, Tel/Fax.: +381 19 436-865

Tehnički urednik: Slavica Kodžopeljić, dipl.ing.

Slavica Kodžopeljić, dipl.ing. – Stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo

Saša Stamenković, dipl.ing - Stručni saradnik za agroekonomiju

Mihajlo Žikić, dipl.ing. – Stručni saradnik za voćarstvo i vinogradarstvo

Slavica Dželatović, dipl.ing. - Stručni saradnik za zaštitu bilja

Ivanka Vidojković, dipl. inž.- Stručni saradnik za stočarstvo

Slavica Dželatović, dipl.ing. – Direktor

TIRAŽ: 300 PRIMERAKA

Izvor STIPS - www.stips.minpolj.gov.rs

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 18.11 – 24.11.2019.godine

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.11.2019. godine

Jedinica mere dln/kg	CENTRALNA SRBIJA													VOJVODINA											
	Beograd	Kalenić	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	
Banana (Banana)	150	150	150	150	150	150	150	150	150	140	130	135	120	160	130	120	130	130	150	150	150	140	150	100	140
Dunja (Quince)	150	150					100			80			100					85	150	120	100				80
Grejfrut (Grapefruit)	150	150					150	200	160	150								130	150	200	150	180	160		
Grožđe-belo ostale (Grapes white other)	300	250	150				250	130			200	120	120				130	160	250	250					
Grožđe-crno ostale (Grapes black other)	300	200	150	120	200	130			180	200		120					120	150	250	220			150	200	
Jabuka-Aldared(Apples-Ildared)	80	60					50	50		50		35	40				60	50	70	45					50
Jabuka-delišes zlatni(Apples-Delicious)	80	70	50	50			50	50		50		50	40				50	50	70	80					80
Jabuka-Greni Smit(Apples-Granny Smith)	80	70					50	50		50		40	40				80	50	70	80			60		
Jabuka-ostale(Apples-other)	80	80					50	60		40	50	50	35	80	50				80		60	50			
Kivi (Kiwi)	250	200					160			120		130	120				120	130	200	200			200	150	
Kruška (Pear)	150	150					100	140	180	140	100	130	100				100			150	80				
Limun (Lemon)	200	150	130	150	130	180	170	140			140	120	160	130	150	150	150	140	150	180	120	150			150
Mandarina (Tangerine)	200	150					80	120	120	130	120	150	120	170	120	110	110	140	150		150	150	120	120	120
Nar (Pomegranate)	250	200	130				200	200	150				150				250	250			150	200			
Orah (Walnut)	900	900	900	800	800	1000		700	800	800	700	800	700	800	700	800	900	900	900	800	900	1000	1000	1000	1000
Pomorandža (Orange)	200	150					90	100	150	140	140	120	110	100			120	130	150	150	160	150	100	100	100

Izvor STIPS - www.stips.minpolj.gov.rs
Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 18.11– 24.11.2019.godine

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 18.-24.11.2019. godine

Jedinica mere dln/ko	CENTRALNA SRBIJA														VOJVODINA								
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Leskovac	Šabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	
Brokoli (Broccoli)	150	150	70			200	150	250	120	200	100	160	150			120	150	120	200	200	80	80	150
Celer (Celery)	300	250	100	150		200	140	200	150	150	250	200	150	75		70	250	200	150	200	80	80	120
Cvekla (beet)	100	80		50		50	60	60	60		50	60	50	40	60	70		50		50	50		
Karfiol (Cauliflower)	80	80	50	50	80	60	50	50	120	70	80		50		70	90	80	90	100	60	50	50	100
Krstavac-komišon (Cucumber baby)	150							60			80		80		85								
Krstavac-saladni (Cucumber for salad)	120	120	50	60	80	70	90	80		50	100		80	40			120	50					
Krompir (Potato)	80	80	50	40	60	50	50	50	50	40	40	50	40	40	60		80	60	40	40	50		45
Kupus (Cabbage)	50	40	30	30	40	25	45	30	30	20	25	25	25	25	25	30	40	50	30	20			30
Luk beli (Garlic)	800	700	500	500	500	500	500	500	550	450	700	600	400	220	500	380	600	600	350	400			300
Luk crni (Onion)	100	80	70	50	60	50	70	50	50	70	60	70	50	40	60	50	80	60	50	50			50
Paprika-babura (Pepper-babura)	180	180		70	100	100			150	90	100			90		150	180	170					100
Paprika-ostala (Pepper-other)	160	150	80			100	120	80		100	80		80	70	50								
Paprika-šilja (Pepper- shija)	150	150	80	70	100	100			130	90			80	70	50	150	200						100
Paradajz (Tomato)	150	150		80	100	100	90	100	120	80	100		80	60			150	130		80			120
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250	210	300	300	240	300	300	290	250	250	250		300	350	300		300				300
Patlidžan (Egplant)	150	100	70			100	50	100			90				60		100	80	80	150			
Praziluk (Leek)	100	100				120	70	80			100	100	30	80		150	100			120			120
Spanać (Spinach)	150	120	100	100		100	80	120			100	70	100	220		200	120		200	100			160
Tikvice (Zucchini)	100	120	60		90	70	90	90	130		100	70	60	40	50	70	120	120	70	60			60
Zelena salata (Lettuce)	50	50	40	40	30	50	40	40		35	50		30		60	60	50	50	50	40			40
Šargarepa (Carrot)	80	80	60	50	70	60	70	60	60	60	60	70	50	40		60	80	80	80	80	60		60

